

На підставі викладеного та керуючись ст.ст. 10,61,79,84, 88, 131,212-215,218, Цивільно-процесуального України, ст.ст. 55,56,58,60 Цивільного кодексу України, ст. 243 Сімейного кодексу України, наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26 травня 1999 N 34/166/131/ суд вирішив в задоволенні позовних вимог ОСОБА_2 до ОСОБА_3, третя особа : Орган опіки та піклування Сквирської районної державної адміністрації Київської області, Рада опіки та піклування при виконавчому комітеті Самгородецької сільської ради Сквирського району Київської області про встановлення опіки над малолітньою особою відмовити в повному обсязі.

Література:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435 IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.
2. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. № 2947 III // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 21-22. — Ст. 135.
3. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 р. № 866 // Офіц. вісник України. — 2008. — № 76. — Ст. 2561.
4. Рішення Сквирського районного суду Київської області від 06 березня 2012 р. Справа № 1022/720/12 [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/22063031>

Акімова А.О.

*асистент кафедри цивільного процесу
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ЗЛОВЖИВАННЯ ПОЗИВАЧЕМ ПРАВОМ НА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ З МЕТОЮ ВСТАНОВЛЕННЯ НАЙБІЛЬШ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

Цивільний процесуальний кодекс України в статті 10 закріпив, що сторони та інші особи, які беруть участь у справі, мають рівні права щодо подання доказів, їх дослідження та доведення перед судом їх переконливості. Кожна особа повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

Проте, сторони та інші особи, що беруть участь у справі не рідко зловживають наданими їм правами з метою затягування процесу або сприяння встановленню істини, що далека від об'єктивної. Подібна поведінка учасників процесу безумовно суперечить проголошеним законодавцем цілям і завданням цивільного судочинства.

При цьому частина 3 статті 27 чітко визначає, що особи, які беруть участь у справі, зобов'язані добросовісно здійснювати свої процесуальні права і виконувати процесуальні обов'язки. Наявність в зазначеній нормі уточнення щодо «добросовісності» здійснення процесуальних прав свідчить про пряму можливість їх здійснення у протилежний спосіб, що може трактуватися саме як зловживання процесуальними правами.

Станом на сьогодні можна констатувати відсутність певної концепції з питання протидії зловживанню суб'єктивними цивільними процесуальними правами.

Під зловживанням процесуальними правами слід розуміти умисні недобросовісні дії учасників цивільного процесу, що супроводжуються порушенням умов здійснення суб'єктивних процесуальних прав і створення оманливого переконання щодо їх дійсної реалізації.

На теперішній час суд дуже обмежений в можливостях впливу на недобросовісну поведінку сторони, що дозволяє зацікавленій особі різними способами затягувати розгляд справи, перешкоджати ухваленню несприятливого для себе судового рішення і здійснювати інші протиправні дії у сфері цивільного судочинства.

Зловживання процесуальними правами полягає також у тому, що різні форми поведінки, які пропонується віднести до зловживання процесуальними правами, не тільки не засуджуються, а, навпаки, возносяться до рангу процесуальних дій, що вчиняються на виконання принципів цивільного процесуального права.

Відповідно до ч. 3 ст. 11¹ Цивільного процесуального кодексу України визначення судді або колегії суддів для розгляду конкретної справи здійснюється автоматизованою системою документообігу суду під час реєстрації відповідних документів за принципом вірогідності, який ураховує кількість справ, що перебувають у провадженні суддів, заборону брати участь у перегляді рішення для судді, який брав участь в ухваленні судового рішення, про перегляд якого ставиться питання, перебування суддів у відпустці, на лікарняному, у відрядженні та закінчення терміну повноважень. Справи розподіляються з урахуванням спеціалізації суддів. Після визначення судді або колегії суддів для розгляду конкретної

справи, внесення змін до реєстраційних даних щодо цієї справи, а також видалення цих даних з автоматизованої системи документообігу суду не допускається, крім випадків, установлених законом [1].

Таким чином законодавець унеможливив упереджений розподіл справ між суддями з урахуванням особистого інтересу учасників процесу або їх представників. Адже трапляються випадки, коли позивач та його представник можуть бути зацікавлені у передачі справи на розгляд конкретно визначеному судді, оскільки можуть бути з ним особисто знайомі та мати дружні стосунки.

Цивільне процесуальне законодавство України у разі подачі позовної заяви без дотримання встановлених вимог щодо її оформлення передбачає постановлення ухвали про залишення позову без руху з наданням часу для усунення недоліків. Таким чином, позивач може подати однакові позовні заяви з мінімальним інтервалом в часі з метою розподілу їх автоматизованою системою документообігу різному складу суду, при цьому умисно створюючи умови для залишення позовної заяви без руху, наприклад не сплачуючи ставку судового збору. За таких обставин позивач усуває недоліки в оформленні позовної заяви по справі, що розподілена бажаному складу суду. При цьому в інших справах з аналогічними позовними заявами автоматично постановляється ухвала про повернення позовної заяви після спливу строку для усунення недоліків.

Позивач, так би мовити, власноруч обирає склад суду для розгляду справи споміж усіх можливих варіантів, при цьому начебто й не порушуючи норм законодавства.

В даному випадку вбачається свідоме зловживання позивачем своїм правом на подачу позовної заяви та обов'язком уповноваженої судом посадової особи зареєструвати позовну заяву та здійснити «авторозподіл» у встановленому законом порядку.

Оскільки обмеження позивача в праві звернення до суду із аналогічним позовом з метою запобігання зловживанню правом на подачу позовної заяви було б грубим порушенням права особи на звернення до суду та обмеженням у доступі до правосуддя, вбачається за необхідне вжиття більш доцільних заходів, наприклад, передача позовної заяви раніше визначеному складу суду за аналогічним позовом.

Зловживання процесуальними правами полягає в тому, що дії, які її складають, вчиняються на зовні законній юридичній підставі. Механізм зловживання процесуальними правами полягає в тому, що особа, яка бажає отримати певний юридичний результат (наприклад, відкласти судові засідання, добитися зу-

пинення провадження у справі тощо), вчиняє процесуальні дії, зовні «подібні» на ті юридичні факти, з якими пов'язується настання необхідного результату. Такі дії, однак, мають повністю штучний характер, подібно тому, як удавана угода в цивільному праві вчиняється лише для цілей прикриття іншої угоди [2].

Система заходів протидії зловживанням процесуальними правами включає заходи цивільної процесуальної відповідальності та інші заходи цивільного процесуального примусу. Не кожне зловживання процесуальними правами тягне за собою застосування заходів цивільної процесуальної відповідальності. У деяких випадках стосовно особи слідує інші заходи цивільного процесуального примусу, що не є заходами відповідальності [3].

Література:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 р. // Відом. Верхов. Ради України. — 2005. — № 40-42.
2. Комаров В. В. Курс цивільного процесу / В. В. Комаров. — Харків: Право, 2011.
3. Юдин А.В. Гражданское процессуальное правонарушение и ответственность: монография / А. В. Юдин. — СПб. : ООО «Унив. изд. консорциум “Юрид. книга”», 2009. — С. 300-342.

Алексеева Н.С.

*аспірантка кафедри цивільного процесу
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗЛОВИВАННЯ ПРАВОМ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Можливість зловживати процесуальними правами пов'язана з тим, що здійснення суб'єктивного права шляхом застосування до зобов'язаної сторони заходів державно-примусового характеру завжди зачіпає не лише інтереси самої уповноваженої особи, але й інтереси держави й суспільства в цілому, інтереси зобов'язаної сторони, а в деяких випадках і третіх осіб. Тому, завдання правосуддя полягає, як в захисті прав заявника, так і в забезпеченні інтересів вищеназваних суб'єктів, що зацікавлені в правильному вирішенні справи. [1, с. 148-150]

Іноді розрізнити добросовісне користування своїми правами та зловживання ними на практиці досить важко, оскільки в одних і